

AVRUPA'DA MÜSLÜMAN NÜFUSUN YÜKSELİŞİ ÜZERİNE

Selim Vatandaş

INSAMER
İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Referans için: Vatandaş, Selim, "Avrupa'da Müslüman Nüfusun Yükselişi Üzerine", İNSAMER, Ocak 2019.

 Analiz

Giriş

Avrupa'da yaşayan Müslümanların nüfusu gittikçe artmaktadır. Gelecek 30 yılda hiç göç olmasa dahi Avrupa'daki Müslüman nüfusunun en az %4,6 oranında artış göstermesi beklenmektedir. Buna karşın Avrupa'da büyük çoğunluğunu Hristiyanların oluşturduğu yerel halkların nüfusu ise doğum oranının düşük olması nedeniyle giderek azalmaktadır. Nüfusunu tazeleyemeyen Avrupa zorunlu olarak göçe ihtiyaç duymakta, fakat göç başlığı Avrupa için entegrasyon ve istihdam gibi sınavları da beraberinde getirmektedir.

Dünyanın önde gelen kamuoyu araştırma şirketi Pew Research Center'a göre, hiç göç olmasa dahi Avrupa'daki Müslüman nüfusu gelecek 30 yılda %4,6

ila %7,4 arasında artış gösterecektir. "Avrupa'da Yükselen Müslüman Nüfusu" başlıklı araştırma, Avrupa'da giderek artan Müslüman nüfusunun geleceğini "orta seviyede göç etkisi", "yüksek seviyede göç etkisi" ve "göç yaşanmaksızın" olmak üzere üç aşamada incelemektedir. Avrupa'da yerleşik Müslüman nüfusun giderek artacak olmasının en büyük nedeni, buradaki Müslüman nüfusunun genç olması ve Müslümanların doğurganlık oranlarının yüksekliğidir.

Araştırmanın ikinci senaryosuna göre Avrupa'ya orta seviyede göç devam ederse kıtadaki Müslüman nüfusu gelecek 30 yılda %11,2 artacaktır. Araştırmanın üçüncü senaryosuna göre ise,

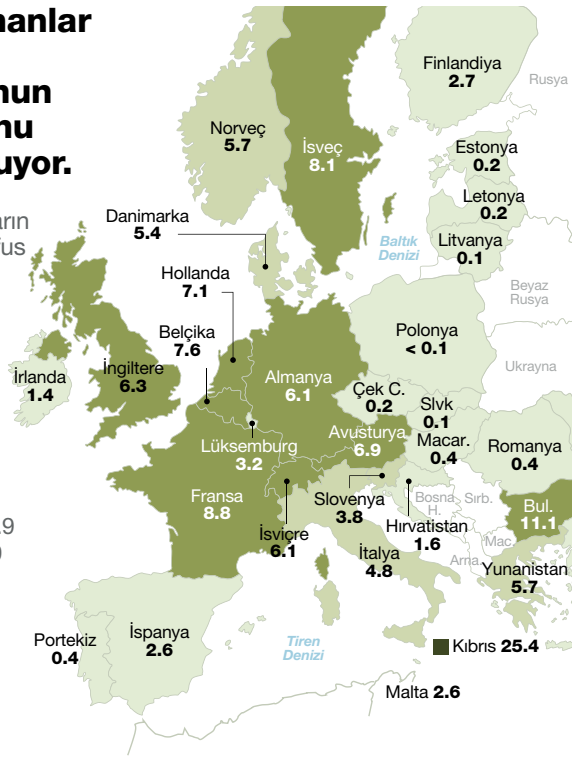
INSAMER
İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Müslümanlar Avrupa nüfusunun %4.9'unu oluşturuyor.

Müslümanların toplama nüfus içindeki tahmini yüzdesi

Müslüman Nüfus Oranı

> 18.0%
12.0-17.9
6.0-11.9
3.0-5.9
< 3.0

Kaynak: Pew Research Center

2014-2016 yılları arasındaki gibi yoğun bir göç gerçekleşirse Avrupa'da Müslüman nüfusu 2050 yılına kadar %14 artacaktır. Sadece Almanya örneği incelendiğinde, hâlihazırda ülkede %6 olan Müslüman nüfusunun 2050'ye kadar %20'ye yükselmesi beklenmektedir. Bu oran gelecekte Almanya'da her beş kişiden birinin Müslüman olabileceği manasına gelmektedir. Araştırmaya göre Avrupa'ya göçte Müslümanların en gözde hedef ülkesi Almanya'dır. Ayrıca Avrupa'nın en düşük doğum oranı da %1,5 ile Almanya'dadır; buna karşın Almanya'daki Müslümanların doğurganlık oranı yüksektir. Almanya'nın nüfus kompozisyonunda Müslümanlar lehine uzun vadede gerçekleşme ihtimali olan bu dönüşüm, Almanya'daki "Müslüman gerçeği"ni kabulün önemini gözler önüne sermektedir.

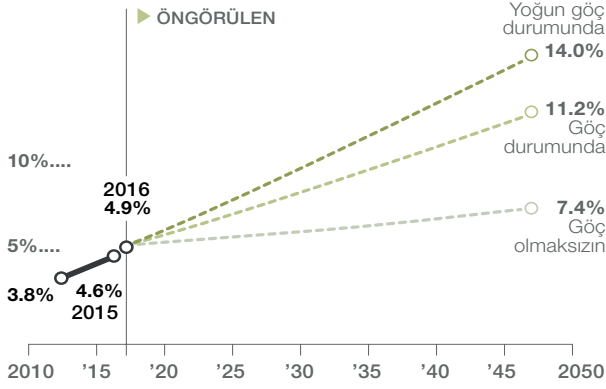
Pew araştırmasına göre 2010 ile 2017 yılları arasında Avrupa'ya 3,7 milyon Müslüman göç etmiştir. Bunların yaklaşık 2,5 milyonu çalışanları, öğrencileri vb. içeren düzenli göçmen

kategorisindedir. Düzenli göçmenler için en revaçta olan Avrupa ülkesi ise İngiltere'dir. Belirtilen süreçte Avrupa'ya göçen-kalan 700.000 kişilik nüfus ise sığınmacı ve mülteci statüsündedir. Bunun yanında rapor, söz konusu yedi yıl aralığında Avrupa'ya giden Müslümanların yaklaşık 160.000'inin din değiştirerek artık Hristiyan ya da dinsiz olduğunun da altını çizmektedir.

Avrupa'da Müslümanların nüfusu yükseliş eğilimindeyken yerleşik Avrupalıların nüfusu ise %1,6 olan doğurganlık oranı nedeni ile giderek düşmektedir. Belirli sınırlardaki bir coğrafyanın nüfusunun göç almaksızın tazelenmesi için doğurganlık oranının en az %2,1 olması gerekmektedir. Avrupa'daki Müslümanların doğurganlık oranı ise %2,6'dır. Bu yönüyle Avrupa'daki düşük doğurganlık oranı; emeklilik giderlerinin artışına, nüfusun giderek yaşlanmasına, üretim ve istihdamın azalmasına neden olmaktadır. Avrupa Komisyonu'nun yayımladığı "Yaşlanma Raporu"na göre, gelecekte Avrupa'nın yaşlı

Avrupa'da Müslüman nüfusun yükselişi gelecekteki göçlerle doğrudan ilişkili olacak!

Üç farklı senaryo ile Avrupa'da Müslüman nüfusunun yükselişi

Kaynak: Pew Research Center

bağımlılık oranı daha da artacaktır. Bugün için her yaşlı başına dört çalışabilir nüfus düşerken tahminlere göre 2050 yılında her yaşlı başına iki çalışabilir nüfus düşecektir.

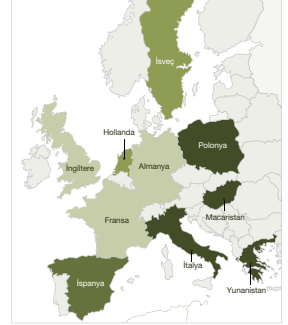
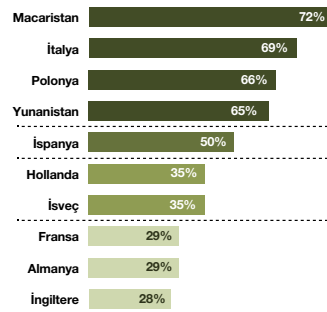
İstatistikler Avrupa'nın genç nüfusa ihtiyacının zaruri olduğunu göstermektedir. Kıtadaki doğurganlık oranı bu derece düşük iken nüfusu tazeleyen ve coğrafyaya yeni dinamikler getiren göç, Avrupa için bir çıkış yolu niteliğindedir. Nitekim göç olgusu uzun vadede ulusal ekonomilerde ekonomik ölçeğin büyümesine de katkı sağlamaktadır. Göçmenlerin yerlileri işsiz bıraktığı yönündeki iddialar "sabit bir istihdam olduğu" argümanı üzerine kuruludur. Oysa iktisadi paylaşımında sabit bir pasta ya da iş sayısı bulunmamaktadır. Göçmenler yerlilerin elindeki işleri çalmadıkları gibi aslında iktisadi hacmi de büyütmektedirler. Bu noktada yerleşik ve göçmen Müslüman nüfusun Avrupa için önemli bir fırsat olduğu açıktır.

Nitekim yine Pew araştırmasında, Avrupa'da Müslümanların az olduğu coğrafyalarda Müslümanlara karşı bakış daha olumsuzken, Müslümanların yoğun olarak yaşadığı coğrafyalardaki bakışın daha olumlu olduğu

görülmektedir. Araştırmada özellikle Doğu ve Güney Avrupa ülkeleri olan Macaristan, İtalya, Polonya ve Yunanistan'da, yani Müslümanların görece az olduğu coğrafyalarda, Müslümanlara yönelik olumsuz bir algının söz konusu olduğu gözlemlenmektedir. Avrupa'da en çok Müslüman'ın yaşadığı Fransa ve Almanya'da ise, her ne kadar çeşitli radikal olaylarla karşılaşılsa da Müslümanları hedef alan olumsuz bakışın daha düşük olduğu görülmektedir.

Müslümanlara karşı bakış Doğu ve Güney Avrupa'da daha olumsuz.

Müslümanlara karşı olumsuz bakış

Kaynak: Pew Research Center

Avrupa'da daha çok Müslüman nüfus, bir yönüyle de daha çok Müslüman nüfuzu demektir. Müslüman nüfuzunun artması ise, sloganı "Çeşitlilik İçinde Birlik" olan Avrupa Birliği için yeni bir sınav başlığını da beraberinde getirmektedir. Nitekim, Müslümanlar Avrupa'daki ikinci en büyük dinî gruptur. Günümüzde Avrupa'nın %5'i Müslümanlardan oluşmaktadır ve Pew araştırmasının ortaya koyduğu sonuca göre bu oran gelecekte giderek artacaktır. Hâlihazırda 495 milyon olan Avrupalı nüfus, 30 yıl sonra 463 milyona düşecekken; 25 milyon olan Avrupa'daki Müslüman nüfus üç katına çıkarak 75 milyona yükselecektir. Göç, modern dünyanın bir gerçeği ve bir insan hakkıdır; Avrupa, ya doğurganlık oranını yükseltmek yahut en azından orta vadede pozitif bir göç politikası yoluyla barışçıl bir göçmen politikası ortaya koymak zorundadır.

Sonnotlar

- ¹ Europe's Growing Muslim Population", Pew Research Center, 29 Kasım 2017. <http://www.pewforum.org/2017/11/29/europes-growing-muslim-population/> (29.01.2019).
- ² Eurostat, "Fertility Statistics", May 2018, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Fertility_statistics (29.01.2019).
- ³ Harriet Sherwood, "Muslim population in some EU countries could triple, says report" The Guardian, Nov. 29, 2017, <https://www.theguardian.com/world/2017/nov/29/muslim-population-in-europe-could-more-than-double> (29.01.2019).
- ⁴ European Commission, "The 2012 Ageing Report: Economic and budgetary projections for the 27 EU Member States (2010-2060) ", 2012, Brussel, s. 27.
- ⁵ Deniz Ülke Arıboğan, Duvar: Tarih Geri Dönüyor, İstanbul: İnkılap Yayınları, 2017, s. 71.

---

¹ New York Times, "As Tibet Erupted, China Security Forces Wavered", March 24 2008, http://www.nytimes.com/2008/03/24/world/asia/24tibet.html?_r=0